

Actuality of work is determined by attention to the problems of national self-expression, correlation of language and spiritual culture, through mediation of folklore stereotypes.

Task of the research is to trace transformation of folklore stereotypes of Ukrainians in Ukrainian classic literature, to find out the traditional and individual in description of national lines.

According to the results of the investigation, the Ukrainian writers widely use folklore words for creation of appearance of Ukrainians. There is both the direct borrowing of topics and transformation of it in the language of classic Ukrainian literature. One of ways of update of

epithets there is a change of permanent for a folk song compatibility, which is a structural transformation.

Next to folklore comparisons the row of comparisons, synonymous and traditional, built on incident to folklore associations appears in fiction. Complication of semantics of traditional folklorisms takes place through the change of lexical compatibility. The nominations of stereotype lines focus attention not on a direct value, but on a general positive estimation, emotional maintenance of the adopted concept.

Key words: transformation of linguistic units; folklorism; stereotype; ethnic; folklore stereotype.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2017

УДК 811.111'373.43

НОСКО Ірина

СЕМАНТИЧНА ПЕРЕОРІЄНТАЦІЯ ЛЕКСИКИ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ

Стаття присвячена дослідженню семантичної переорієнтації англійської лексики. Автор класифікує англійські семантичні неологізми та доводить, що саме вони переважають серед усіх інших новотворів сьогодення. Детальний аналіз англійських неологізмів допомагає створити новий погляд на динамічні процеси в англійській лексиці, що впродовж останніх десятиріч засвідчують її тісний зв'язок з новими реаліями та потребами суспільства. Зміни у мові відбуваються так швидко, що досить значне число нових слів, які виникли ще декілька років тому як лексичні неологізми, тобто нові слова, вже перетворилися в семантичні неологізми, оскільки вони розширили свою семантичну структуру шляхом утворення нових лексико-семантичних варіантів.

Ключові слова: словниковий склад; неологізм; семантика; вторинна номінація.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень. Динамічні процеси в англійській лексиці впродовж останніх десятиріч засвідчують її тісний зв'язок з новими реаліями та потребами суспільства. Стрімке оновлення лексичного складу на межі століть зумовило актуалізацію проблем, пов'язаних з аналізом інноваційних процесів у лексико-семантичній системі мови.

Серед основних процесів, які зумовлюють розвиток англійської лексики, важливе місце належить неологізації, що виявляється в появі нових слів, словосполучень, нових значень, актуалізації та функціональній переорієнтації лексичних одиниць, які вже давно існують у мові.

Про велику кількість неологізмів в сучасній англійській мові свідчить той факт, що такі словники як Oxford Advanced Learners Dictionary, Collins English Dictionary фіксують тисячі нових слів. Але вони все одно не встигають за постійними змінами в значеннях вже давно знайомих слів. Адже поповнення слов-

никового складу йде не тільки за рахунок запозичень різного роду, але й за рахунок «внутрішніх ресурсів» мовної системи — словотворчих процесів і переосмислення вже існуючих значень (вторинної номінації).

Від традиційних канонічних слів неологізми відрізняються особливими зв'язками з часом, які фіксуються колективною свідомістю. Будь-яке слово має якість неологізму, доки колективна мовна свідомість реагує на нього, як на нове [5, с. 15]. Як тільки воно починає часто вживатися, стає звичним, воно асимілюється і стилістично вже не виділяється на фоні решти лексики, тому освоєні мовою нові слова не можна зараховувати до складу неологізмів.

Опитування в Англії і США показали, що багато слів у словниках Барнхарта не сприймаються носіями мови, як нові. Вони втратили часову конотацію новизни, так як використовуються носіями мови вже більше двадцяти років [2, с. 9].

Семантичними неологізмами називаються нові лексико-семантичні варіанти слів, які утворюються на основі вже існуючих лексичних одиниць і додаються до вже існуючих лексико-семантичних варіантів цих лексичних одиниць [1, с. 135].

Вони бувають двох типів: 1) старі слова повністю змінюють своє значення, втрачаючи попереднє (раніше існуюче); 2) в семантичній структурі слова з'являється ще один лексико-семантичний варіант (ЛСВ) при збереженні всіх традиційних.

У процесі семантичної номінації вихідним не завжди буває основне (інваріантне) чи, за термінологією Є.М. Меднікової [3, с. 15] номінативне значення. У зв'язку з цим виділяють два основних типи утворення лексико-семантичних варіантів: ланцюжковий, коли в якості вихідного слугує останнє значення багатозначного слова з семантичною структурою послідовного приросту, і радіальний, коли основне значення слугує вихідним для усіх наступних новоутворень, між якими існують відношення паралелізма.

Помітно, що серед семантичних інновацій останніх десятиліть переважають одиниці другого типу. Так слово *mafia* розширило своє значення: стало означати «будь-яка таємна організація, замкнуте коло, клан» (*literary mafia*). Серед найбільш вживаних нових значень в сучасній англійській мові можна виділити: *bummedout* — «розчарований», *flaky* — «ексценричний» [5, с. 15].

Деякі науковці, наприклад, А.В. Капуш [8, с. 12], поділяють семантичні неологізми залежно від виду переносу семантичного значення:

а) Генералізація (розширення) значення: *anorak* тепер позначає не лише «вид куртки», а й прискіпливу, «трохи нудну людину».

б) Спеціалізація (звуження) значення: *to export* у комп'ютерній сфері означає «перенесення даних з однієї комп'ютерної системи на іншу», *amateur* у політиці — «непрофесійний політик».

в) Пейорація (погіршення) значення: *trainspotter* — «людина, хобі якої — відслідковувати потяги і записувати номери локомотивів», — згодом отримало більш негативне значення — «зануда, людина з нудним хобі».

г) Амеліорація (поліпшення) значення: нове значення *mad* — «незвичайний, хвилюючий, захоплюючий».

г) Метафори є найбільш характерним видом семантичних змін у досліджуваній лексиці.

Прикладом можуть виступати слова *mule* — «наркокур'єр» і *bird* — «приваблива молода дівчина».

д) Шляхом метонімічного перенесення найменування утворено, наприклад, *juice* — «авторитет, сила впливу» (американський сленг).

Це основні види перенесення. Я.О. Конопацька окремо розглядає як семантичні неологізми запозичення, семантика яких змінилася під час адаптації у системі іншої мови [9, с. 18].

Ю.А. Зацний [6, с. 33] стверджує, що семантичні інновації є, в основному, результатом функціонально-стилістичної мобільності лексики, її пересування від периферії системи (від мов для спеціальних цілей, від соціолектів, від професійно або соціально обмежених мікросистем) до її ядра (загальнонародної мови), від ядра системи — до периферії (від загальнонародної мови до спеціальної), пересування всередині периферії (від однієї мови для спеціальних цілей або соціолекту до інших).

Найбільш інтенсивно проходили ці процеси при утворенні комп'ютерних семантичних неологізмів: *browser, firewall, gopher, lunchbox, morphing, net, server, surf, web, towire*. Вихідним матеріалом для таких інновацій часто виступають нещодавні неологізми загальномовного і спеціального характеру. Як приклади можна навести неологізм *firewall* — «обмеження, що накладають банки, які займаються страхуванням і консультують з питань інвестицій» (у сфері комп'ютерної комунікації це слово позначає захисні програми, що блокують доступ до певної інформації в мережі Інтернет).

У процесі утворення таких неологізмів сфери інформаційної техніки активно включається механізм метафорики, тому більшій частині комп'ютерних термінів властива конотативна забарвленість семантики, експресивність.

Виклад основного матеріалу. Конотація комп'ютерних термінів пояснюється, з одного боку, тим, що вони виникають, в основному, у розмовній мові фахівців цієї сфери, тобто як професіоналізми, а, з іншого боку, — аналогією, що проводять між «людською» і машинною системами. Про це свідчить і широке використання медичних термінів для позначення «хвороб» комп'ютерних систем і методів «лікування» (*antidote, antivirus, hygiene, disinfection, vaccine*) [6, с. 34].

Ю.А. Жлуктенко [1, с. 138] розрізняє семантичні неологізми за сферами їх уживання:

1) семантичні неологізми у лексиці широкого вжитку. Сюди входять реалії повсякден-

ного життя, наприклад, *cage* («сітка») — *a sheer or lacy outer dress worn over a slip or a dress* («прозора накидка») чи *fantasy* («фантазія») — *a coin of questionable origin or purpose, especially one issued by a country for sale to coin collectors* («монета для колекціонерів»); назви явищ суспільного, політичного й економічного життя, наприклад, *bag job* — *an illegal search for evidence of espionage* («незаконний збір доказів шпигунської діяльності») чи *bust* — «загул», та назви абстрактних понять, наприклад, *cake* («пиріг») — *a whole with reference to the parts into which it may be divided, especially parts to be shared, spent, or the like* (ціле відносно його частин) чи *gas* («бензин») — *a great pleasure* на американському сленгу («задоволення»);

2) семантичні неологізми в підмовах науки і техніки. Як вже зазначалось, швидко зростає кількість таких неологізмів у комп'ютерній термінології: *prefix* («префікс») — необов'язкові елементи; *dictionary* («словник») — «впорядкований список кодів» тощо. Але інші галузі науки також поповнюються термінами. Наприклад, в радіоелектроніці: *window* («віконце») — ділянка електромагнітного спектру, випромінювання якого не поглинається; в геології: *plate* («тарілка») — «тектонічне утворення, яке, як вважається, сприяє діленню континентів»; в мистецтві: *combine* («комбайн») — «художній виріб, в якому поєднуються живопис, аплікація і елементи конструкцій»;

3) семантичні неологізми в складі фразеологічних одиниць. Ряд семантичних новотворів вживається лише в стійких словосполученнях. У більшості випадків основними компонентами таких сполучень є іменники. Фразеологізми можуть мати як прозору семантичну структуру метафоричного переносу, наприклад, *to make waves* — «робити хвилі», «спричиняти труднощі» та *toone's porridge* — «готувати кашу» («відбувати покарання у в'язниці»), так і складну *to bite the bullet* — «кусати кулю» («мужньо змиритись з необхідністю чогось — вираз був утворений на основі порівняння з практикою хірургічних операцій у польових умовах, коли пораненому давали кулю, щоб він її стискав зубами й не кричав»). Також існує тенденція до збільшення кількості фразеологічних одиниць за рахунок семантичних трансформацій термінологіки, наприклад, *nuts and bolts* — «гайки та болти» («основні властивості чи компоненти»).

Утворенню семантичних неологізмів сприяє мова торговельної реклами з її праг-

ненням прикрасити, «гіперболізувати» слова та по мірі їхнього стирання замінити новими. Так, на зміну модному неологізму 80-х років *designer* («стильний, фешенебельний, модний») і його синоніму *badge* прийшло слово *director* і деякою мірою — слово *power* («*directorsuit*, *powerdrink*») [6, с. 35].

Варто згадати і про політичну коректність та евфемізми, коліслово чи вираз, замінюють у мові грубе, непристойне, з неприємним емоціональним забарвленням слово, що у сучасному світі інколи доходить до абсурду. Так, наприклад, слово *client* отримало значення «в'язень», а *creative* — «той, який виходить за межі дозволеного».

Слово *sophisticated* втратило свою негативну конотацію (імплікація штучності поведінки) і отримало досить позитивне значення — «сучасний, прогресивний». Коли це слово вживається по відношенню до людини, в своєму новому значенні, воно також втрачає негативну конотацію і позначає якість, протилежну наївності [5, с. 16].

Можна виділити семантичні неологізми, які виникли на базі власних імен, особливо антономастичні одиниці, тобто імена й прізвища, які вживаються узагальнено, символічно, наприклад: *Annabel* («політичний діяч, член Лейбористської партії Шотландії, виходець із середніх класів»), *Jimmy* («політичний діяч, член Лейбористської партії Шотландії, виходець із робітничого класу»). Нерідко внесок таких одиниць у словниковий склад розширюється за рахунок інновацій, створених на їхній базі. Цілий ряд неологізмів був утворений, наприклад, від слова *Disney*: *todisney*, *todisneyfy*, *disneyfication*, *disneyization*, *Eurodisney*. Слово *MacDonald* не тільки стало символом «швидкої їжі», але й основою для таких інновацій, як *McJob*, *McMan*, *McWorld* [6, с. 36].

Також необхідно підкреслити тісний зв'язок, що існує між семантичними інноваціями й лексичними, фразеологічними неологізмами: придбання словом нового значення означає його вступ у нові слово- і фразотворчі зв'язки, формування ним нових елементів своєї словотворчої, фразеологічної й лексико-семантичної парадигми. Коли слово *net* отримало значення «міжнародна комп'ютерна мережа Інтернет», це призвело до створення на його базі численних неологізмів, наприклад: *netangst*, *net-fever*, *nethead*, *netter*, *netizen*, *netsavvy*, *netsurfer*. Лексична одиниця *spin* у мові політики спочатку придбала значення («інтерпретація

політики, події; імідж державного, політично-го діяча»), і із цими значеннями пов'язане виникнення неологізмів *spindoctor* (*spin-meister*, *spinner*), *spindoctoring* (*spin-meistering*) для позначення, відповідно, радника політичного, державного діяча або особи, що створює певний імідж, і інтерпретації політики, створення певного іміджу. В 90-і роки до них приєдналися такі неологізми, як *spin-control* («заходи, які проводяться для порятунку іміджу певної особи після скандалу»); *spin-crew* («команда радників, консультантів державних або політичних діячів, співробітники адміністрації президента або іншої високопоставленої особи»).

Поняття «семантичний неологізм» здобуває для англійської мови більш широке значення з урахуванням того, що він представлений цілим рядом національних варіантів, які взаємодіють один з одним. Така взаємодія особливо очевидна на прикладі британського й американського варіантів. Семантичні американізи, тобто слова, які мають специфічне значення в США, у випадку запозичення в британський варіант сприймаються як семантичні неологізми, якщо навіть вони не є такими для американського варіанта (*crew*, *flak*, *posse*). Як інновації сприймаються в мові й ті значення, які запозичуються загальнонародною мовою зі сленгу, соціолектів (*acid*, *crack*, *blast*, *snake*).

Слово *mid-teen*, наприклад, позначало *середній підлітковий вік*, а зараз може позначати й число, цифру в межах від 15 до 17, неологізм *double-digit* спочатку вводив поняття двозначної цифри тільки рівня інфляції, а тепер — і рівня прибутку, економічного росту, слово *campus* («територія, що займає навчальний заклад») почало вживатися й для позначення території, яку займає підприємство, фірма.

Можна відзначити, що досить значне число неологізмів, які виникли навіть нещодавно як лексичні неологізми, тобто нові слова, зараз перетворилися на семантичні неологізми, оскільки вони розширили свою семантичну структуру [7, с. 259], і ця тенденція зростає. Сюди можемо віднести неологізм 2014 року *onfleek* (*гарний, бездоганний, крутий*), який спочатку використовувався для позначення зовнішності, а незабаром перейшов в усі сфери, а також неологізми *squadgoals* (*ціль, які поставили перед собою друзі*) і *woke* (*попередження про несправедливість, особливо расизм*). Усі вони втратили частину свого оригінального значення та використовуються не лише чорношкірим населенням, як це було на початку.

Теж саме може відбуватись з новими запозиченнями. Прикладом є слово *intifada* — «повстання палестинців проти ізраїльських окупантів», яке було запозичено у другій половині 80-х років минулого століття. Згодом воно набуває переносного значення (*intifada of rices*), для позначення учасника повстання було створено похідне *intifadist*, проте в останні роки ХХ століття воно вживається лише в історичному контексті. На початку нового століття слово *intifada* знову починає активно вживатися по відношенню до сучасних реалій у зв'язку із «ною інтифадом» палестинців наприкінці 2000 року, а також для позначення зіткнень між мусульманським населенням та істеблішментом у країнах Західної Європи [7, с. 259].

В цілому, серед семантичних інновацій спостерігається тенденція до утворення більш абстрактних лексико-семантичних варіантів слова, розширення його значень. Спеціалізація значень менш характерна для останніх десятиліть. Семантичні неологізми в більшій мірі ніж інші види новоутворень використовуються в слензі [5, с. 16].

Вважається, що на кожному етапі розвитку мови нові лексико-семантичні варіанти існуючих слів становлять не менш 25% від загальної кількості неологізмів. Здається, що їхня частка буде набагато більше, якщо уточнити, що відноситься до семантичних неологізмів, що вважати семантичними інноваціями. Поряд із утворенням нового значення слова можна спостерігати, наприклад, численні випадки утворення нових відтінків значення, нової конотації, розширення комбінаторних здатностей, сфери функціонування слова. Подібні явища значно важче помітити й зареєструвати, проте їх варто вважати явищами інноваційними, оскільки семантичної еволюції слова [7, с. 259].

Л.В. Ганяк провела дослідження, метою якого було виявлення ролі вторинної номінації при творенні неологізмів сучасної англійської мови, які як значний сектор лексичного складу мови фіксують зміни у концептуальній картині індивіда та мовної спільноти в цілому. Вторинна номінація найефективніше проявляється на семантичному рівні, оскільки при вивченні семантики похідного слова основна увага приділяється його концептуальній структурі, взаємозв'язку і взаємодії концептів, що лежать в основі лексичної одиниці [4]. Матеріалом дослідження слугували лексичні інновації, відібрані з *The Oxford Dictionary of New Words* 1998 року у кількості 261 одиниці.

Дослідниця зазначає, що для виконання нового номінативного завдання значно частіше застосовуються існуючі мовні одиниці. Результати цього процесу можуть знайти своє відображення як у мові, так і у мовленні. У першому випадку це є конвенціонально закріплені у мові значення лексичних одиниць, прийняті мовною системою, наприклад: *adventure* (тип комп'ютерної гри, в якій гравець стає учасником симульованої небезпечної історії), *artificial life* (сфера досліджень, метою яких є зрозуміти, як принципи інтерактивних процесів і незалежної поведінки можуть бути втілені у комп'ютерних системах і як створити штучний організм з людськими якостями), *to ring-fence* (захищати

чи гарантувати безпеку, особливо грошових вкладів). Продуктом вторинної мовленнєвої номінації є okazionalne вживання мовного знака у новому, не властивому йому значенні.

Так, у межах проведеного дослідження Л.В. Ганяк встановила, що 201 інновація, а саме 77% від проаналізованих прикладів є результатом дії вторинної номінації як способу творення неологізмів, чим підтверджується її важлива роль у процесі виникнення нових лексичних одиниць [4].

Висновок. Отже, на даний момент можна вважати, що семантичні неологізми є одним з найпродуктивніших способів поповнення лексичного складу англійського словника.

Список використаної літератури

1. Английские неологизмы / [отв. ред. Ю.А. Жлуктенко]. — К.: Наук. думка, 1983. — 171 с.
2. Андрусак І.В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: автореф. дис. канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / І.В. Андрусак. — К., 2003. — 20 с.
3. Биховець Н.М. Запозичення серед англійських неологізмів (70-ті роки) / Н.М. Биховець // Мовознавство. — 1988. — № 6. — С. 57–63.
4. Ганяк Л.В. Англійські семантичні неологізми як результат процесу вторинної номінації [Електронний ресурс] / Л.В. Ганяк. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5._NTSB_2007/Philologia/20230.doc.htm.
5. Заботкина В.И. Новая лексика современно-го английского языка [Учеб. пособие для ин-тов

и фак. иностр. яз.] / В.И. Заботкина. — М.: Высшая школа, 1989. — 126 с.

6. Зацний Ю.А. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови / Ю.А. Зацний, Т.А. Пахомова. — Запоріжжя: Запор. держ. ун-т, 2001. — 243 с.

7. Зацний Ю.А. Соціолінгвістичні аспекти вивчення словникового складу сучасної англійської мови / Ю.А. Зацний. — Запоріжжя: Запор. держ. ун-т, 2004. — 431 с.

8. Колоїз Ж.В. До питання про диференціацію основних понять неології [Електронний ресурс] / Ж.В. Колоїз. — Режим доступу: <http://web.znu.edu.ua/herald/articles/2776.pdf>

9. Конопацька Я.О. Семантична неологія в сучасному французькому медіа дискурсі: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.05 «Романські мови» / Я.О. Конопацька. — К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2005. — 20 с.

И. НОСКО

СЕМАНТИЧЕСКАЯ ПЕРЕОРИЕНТАЦИЯ ЛЕКСИКИ КАК ОСНОВНОЙ МЕТОД ОБРАЗОВАНИЯ НЕОЛОГИЗМОВ

Статья посвящена исследованию семантической переориентации английской лексики. Автор классифицирует английские семантические неологизмы и доказывает, что именно они преобладают среди всех современных новообразований. Детальный анализ неологизмов помогает бросить новый взгляд на динамические процессы в английской лексике, которые в течение последних десятилетий свидетельствуют о ее тесной связи с новыми реалиями и потребностями общества. Изменения в языке происходят так быстро, что довольно значительное число новых слов, которые возникли еще несколько лет назад как лексические неологизмы, то есть новые слова, уже превратились в семантические неологизмы, поскольку они расширили

свою семантическую структуру путем образования новых лексико-семантических вариантов.

Ключевые слова: словарный состав; неологизм; семантика; вторичная номинация.

I. NOSKO

SEMANTIC REORIENTATION OF LEXICS AS THE MAIN METHOD OF CREATING ENGLISH NEOLOGISMS

The article is dedicated to the study of semantic reorientation of English lexics. The author classifies English semantic neologisms and proves that they predominate among all modern neologisms. A detailed analysis of neologisms helps to get a new angle on the dynamic processes in the English vocabulary that testify its close connection with the new realities and needs of society over the past decades. Changes in language occur so quickly that a fairly large number of new words that arose a few years ago as lexical neologisms, i.e.,

new words, have already turned into semantic neologisms, as they have expanded their semantic structure by forming new lexical and semantic variants.

Keywords: vocabulary; neologism; semantics; secondary nomination.

I. NOSKO

SEMANTIC REORIENTATION OF LEXICS AS THE MAIN METHOD OF CREATING ENGLISH NEOLOGISMS

The article is dedicated to the problem of semantic reorientation of English lexics. The aim of the work is to describe English semantic neologisms and distinguish their role in the modern English language.

Linguists point out that an absolute progress of a language becomes apparent first of all in the development and replenishment of its vocabulary. Changes in society are reflected in the language, because being a dynamic system it quickly reacts to new technologies, developing science and technique, broadening the geography of business contacts by extension of its vocabulary. All media, including radio, television and newspapers, are in constant need of new terms, especially when new concepts are introduced to a certain culture.

The most recognized classification of neologisms is the classification of Lui Guilbert: new words can be divided into 4 groups according to the ways they are formed. They are subdivided into phonological neolo-

gisms, borrowings, semantic neologisms and syntactical neologisms. V. Zobotkina singles out proper neologisms, semantic neologisms and transnominations.

There is a certain correlation between the type of a nominative unit and the way of its coinage. From the point of view of their creating proper neologisms, units that combine new form with the new meaning are phonological, morphological neologisms and borrowings. Transnominations that combine new form with the meaning already existed in another form appear because of borrowing and morphological word formation. Semantic innovations that combine new meaning and the existed form appear because of the changes in their meaning.

It was proved that today the overwhelming majority of new words belong to the last group. L. Ganyak has estimated that the number of semantic neologisms exceeds 75% of the total number of neologisms. Yu. Zatsnyi claims they make up at least 25%. That is conditioned by the fact that besides creating the new meaning, there are numerous cases of appearing of new shades of meaning, new connotations and new combinatory variants. Such phenomena are much more difficult to notice and to register in the dictionaries.

It is necessary to point out that there is a tight connection between the semantic innovations and lexical, phraseological neologisms: acquisition of a new meaning is accompanied by new word and idiom collocations.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2017

УДК 81'367:81'373.7: 81'32

СИТАР Ганна

АЛГОРИТМ РОЗПІЗНАВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ (ДЛЯ ПОСЛІДОВНОСТІ ЧОТИРЬОХ СЛІВ)¹

У статті здійснено спробу побудови алгоритму розпізнавання синтаксичних фразеологізмів для випадків чотирьох слів, розташованих у тексті поспіль. Спираючись на результати попередніх теоретичних досліджень, виділено формальні і статистичні параметри, за якими можна відмежувати синтаксичні фразеологізми від інших мовних одиниць у корпусі українськомовних текстів.

Ключові слова: алгоритм; корпус текстів; модель речення; синтаксичний фразеологізм; українська мова; фразеологізоване речення.

Вступ. Синтаксичні фразеологізми (або фразеологізовані речення) — особливий тип речення, у якому стрижневий і змінний компоненти пов'язані ідіоматично і розташовані переважно фіксовано, граматичні зв'язки і прями лексичні значення слів послаблені [2; 4; 11;

12; 13; 14], наприклад: *Що за день! Чим не подарунок?! От вам і відповідь. От же ж новина! Злочин є злочин. Треба так треба. Теж мені молодці! Яке там успішно! Де вже там встигли! Дружба вона і є дружба. Кохання і в Африці кохання* та ін. Такі речення належать до дієвих

¹ Дослідження виконане в межах програми фундаментальних досліджень Міністерства освіти і науки України (проект № 0115U000088 «Комунікативно-прагматична і дискурсивно-граматична лінгвоперсоналогія: структурування мовної особистості та її комп'ютерне моделювання»).